

04. siječanj

vlukunic@carnet.hr | 24 veljače, 2026

1643. - Rođen Isaac Newton

Engleski fizičar, matematičar i astronom, jedan od najznačajnijih znanstvenika u povijesti Isaac Newton rođen je u engleskom Woolsthorpeu (25. prosinca 1642. Prema julijanskom kalendaru koji se tada koristio u Engleskoj).

Završio je studij u Cambridgeu (1661-65), a kada se zbog kuge sveučilište zatvorilo, vratio se kući, gdje je došao do niza temeljnih otkrića iz mehanike i matematike.

Središnja je figura znanstvene revolucije 17. stoljeća, a njegov genijalni um pridonio je brojnim granama znanosti povezavši radove svojih prethodnika u nove moćne teorije.

U optici je proučavajući lom svjetla kroz staklenu prizmu zaključio da se bijela svjetlost sastoji od spektra duginih boja kroz prizmu može biti razložena na spektar boja, dokazujući da je svjetlost sastavljena od različitih valnih duljina.

U mehanici, njegova tri zakona gibanja, osnovni principi moderne fizike, rezultirali su formulacijom zakona univerzalne gravitacije. Osnivač je dinamike i prvi je uveo pojam sile.

U matematici, bio je izvorni otkrivač infinitezimalnog računa.

Konstruirao je prvi teleskop s konkavnim zrcalom kao objektivom.

Po njemu su nazvani mjerna jedinica za silu njutn, krateri na Mjesecu i na Marsu (Newton) te asteroid (8000 Isaac Newton).

1809. - rođen Louis Braille

Tvorac pisma za slijepe brajice Louis Braille rođen je u malom francuskom mjestu Couvray. Kao trogodišnjak u očevoj radionici ozlijedio oko, a infekcija se proširila i na drugo te je do pete godine oslijepio na oba oka. Unatoč tome, pohađao je školu a njegova visoka inteligencija nije prošla nezamijećeno. Pohađao je jedno od prvih škola za slijepu djecu na svijetu - Kraljevski institut za slijepu mladež u Parizu.

Sustav pisanja i čitanja za slijepe, reljefno točkasto pismo koje se čita prstima, Braille je osmislio 1829. godine, a njime se služe osobe oštećena vida koje ne mogu čitati. Za tvorbu znakova brajice koristi se šest točkica (šestotočka) pomoću kojih se mogu napraviti 63 znaka. Samostalno su prepoznatljiva 32 znaka, a 31 se može prepoznati uz drugi znak. Ili eliminacijom s pomoću pravila o upotrebi znakova. Šestotočka se sastoji od dvije okomice - lijeve i desne. U lijevoj okomici, gledano odozgo prema dolje, su točkice 1, 2 i 3, a u desnoj okomici točkice 4, 5, i 6. Zbog ograničenog broja znakova neki znakovi brajice imaju više značenja, ovisno o kontekstu i predznaku. Braille je izumio i glazbene znakove. Prvu hrvatsku početnicu za slijepe izradio je Vinko Bek 1889.

1936. - Časopis Billboard objavio prvu top listu

Američki glazbeni časopis Billboard objavio je prvu glazbenu ljestvicu „The Hit Parade“. Prvi broj jedan bio je Joe Venuti, prva zvijezda jazz violine, s pjesmom "Stop, Look and Listen." Prva ljestvica bazirala se na prodaji albuma. Billboard ljestvica dala je formatu top lista, koje prate popularnost pjesama, potpuno novi značaj. Časopis Billboard posvećen glazbenoj industriji, osnovan je 1894. u Cincinnatiju, a smatra se jednim od najvažnijih izvora informacija o glazbenoj industriji te je diljem svijeta poznat po svojim top listama.

1972. - predstavljen HP-35, prvi znanstveni džepni kalkulator

Američka tvrtka Hewlett-Packard predstavila je HP-35, prvi znanstveni džepni kalkulator. Kalkulator je ime dobio po svojih 35 tipki, a izvodio je sve operacije koje su se izvodile uz pomoć logaritamskog

računala, s preciznošću do 10 znamenaka, i mogao je odrediti decimalni zarez ili potenciju broja deset na nizu od 200 dekadskih jedinica. HP-35 bio je HP-ov prvi proizvod koji je sadržavao i integrirane sklopove i diode koje emitiraju svjetlost (LED).